

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research
Cilt: 13 Sayı: 73 Ekim 2020 & Volume: 13 Issue: 73 October 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA TUTUMLARININ ÖFKE DÜZEYLERİNE ETKİSİ THE EFFECT OF SOCIAL MEDIA ATTITUDE OF SPORTS SCIENCES STUDENTS ON THEIR ANGER LEVELS

Mirmehti MAMMADZADE*
Coşkun YILMAZ**
Selmani ABİŞ***
Osman İMAMOĞLU****
Oktay ŞAHİN*****

Öz

Çalışmamızın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sosyal medya tutumlarının öfke düzeylerine etkisinin incelenmesidir. Araştırmamıza Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan 18-30 yaş arası 286 gönüllü öğrenci olarak katılmıştır. Katılımcılara araştırmacı tarafından geliştirilen, 6 sorudan oluşan demografik bilgi, Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarz Ölçeği, Sosyal Medya Tutum Ölçekleri uygulanmıştır. Cinsiyet ile öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasına baktığımızda tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Sigara kullanımı ile öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke kontrolü alt boyutunda anlamlı farklılık görülmezken ($p>0,05$), diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Branş ile öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke iç alt boyutunda ($p<0,05$) anlamlı farklılık bulunurken, diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Alkol kullanımı ile öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke kontrol, öfke içe vurum, öfke dışa vurum ve sürekli öfke alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Cinsiyet, bölüm ve branşların sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılmasında ise tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık hesaplanmamıştır ($p>0,05$). Sonuç olarak; spor bilimleri öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada; cinsiyet değişkenine göre sürekli öfke-öfke ifade tarzı ve sosyal medya tutumunun değişmediği sonucuna varılmıştır. Okudukları bölüm, sigara ve alkol kullanımının sürekli öfke-öfke ifade tarzlarına etkisi bulunurken, sosyal medya tutumuna etkisi görülmemiştir. Spor yapmanın öfke kontrol ve öfke içe vuruma etki ettiği görülürken, sosyal medya tutumuna etkisi görülmemiştir. Öfke kontrolü ve öfke içe vurmanın kontrolü için özellikle sporda aktif olmayan gençlere spor yapmaları önerilir.

Anahtar Kelimeler: Spor; Öfke ve Sosyal Medya Tutumu.

Abstract

Our study aims to examine the effect of social media attitudes of sports science students on their anger levels. 286 volunteer students between the ages of 18-30, studying at Ondokuz Mayıs University Yaşar Doğu Faculty of Sport Sciences, participated in our study. Demographic information consisting of 6 questions, the Trait Anger-Anger Expression Style Scale, and Social Media Attitude Scales were applied to the participants. When we looked at the comparison of gender and anger expression styles, no significant difference was found in all sub-dimensions ($p> 0.05$). In the comparison of smoking and anger expression styles, no significant difference was observed in the anger control sub-dimension ($p> 0.05$), while a significant difference was observed in the other sub-

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, ORCID: 0000-0001-8249-0637

** Öğr. Gör., Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Aydın Doğan MYO, ORCID:0000-0002-2826-1566

*** Arş. Gör., Gümüşhane Üniversitesi BESYO, ORCID: 0000-0002-0322-518X

**** Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, ORCID: 0000-0001-6671-6042

***** Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi BESYO, ORCID: 0000-0001-6579-353X

dimensions ($p < 0.05$). In the comparison of branch and anger expression styles, a significant difference was found in the internal sub-dimension of anger ($p < 0.05$), while no significant difference was found in other sub-dimensions ($p > 0.05$). In the comparison of alcohol use and anger expression styles, a significant difference was found in the sub-dimensions of anger control, anger introversion, anger expression, and trait anger in the comparison of anger expression styles ($p < 0.05$). In the comparison of social media attitude sub-dimensions of gender, department and branches, no significant difference was calculated in all sub-dimensions ($p > 0.05$). As a result; In the study conducted on sports science students; It was concluded that trait anger-anger expression style and social media attitude did not change according to gender variable. While the department they read, smoking and alcohol use had an effect on trait anger-anger expression styles, it was not observed on social media attitude. While it has been observed that doing sports affects anger control and anger introversion, it has not been observed that it has an effect on social media attitude. In order to control anger and anger in, especially young people who are not active in sports are recommended to do sports.

Keywords: Sport; Anger and Social Media Attitude.

1.GİRİŞ

Teknolojik gelişmeler dünya üzerinde her zaman ilk etkilerini ergenler ve genç yetişkinler üzerinde bırakmış ve onların hayatlarında önemli bir yer edinmişlerdir (Arnett, 1995). Günümüz popüler kültürünün iletişim tarzı, kendini başkalarına nasıl göstermek istediğinin anlaşılması, çok sayıda insanın üye olduğu ve aktif olarak kullandığı sosyal ağların incelenmesini gerekli kılmıştır. Çoğu kişi sosyal medya araçlarını arkadaşlarıyla irtibata geçmek için kullanmaktadır. Bu şüphesiz ki kötü bir şey değildir. Ne var ki bu kadar olumlu olmayan yanları da bulunmaktadır. Sosyal medya sitelerinin kullanımındaki artışın, bireyler için iletişim, paylaşım, işbirliği ve sosyalleşme gibi olumlu sonuçlarıyla birlikte; yalnızlık (Sheldon, 2012), gerçek hayattaki iletişimin azalması (Das & Sahoo, 2011; İşbulan, 2011), bağımlılık (Pelling & White, 2009; Wan, 2009) ve narsisizm (Ryan & Xenos, 2011) gibi problemleri hatta patolojik sonuçları da olabilmektedir (Kim, Jeong & Lee, 2010). Bu sonuçlardan biri de öfke; doyurulmamış ve tatmin edilmemiş isteklere, istenmeyen ve beklenmedik sonuçlara ve karşılanmayan beklentilere verilen, evrensel, son derece doğal, insani ve duygusal bir tepkidir. Öfke kelimesi ile aynı anlama gelebilen şiddet, düşmanlık, kızgınlık ve hiddet gibi duygu ve davranışları sayabiliriz. Bu tür duygu ve davranışların bazen saldırganlığa dönüştüğünü görmek mümkündür.

Öfke bireylerde değişik biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Bunlar; öfke içe vurumu, öfke dışı vurumu ve öfke kontrolüdür (Dematteo ve ark., 2007; Rivera ve ark., 2008). Öfkenin dışı vurumu; herhangi bir sebebe bağlı olarak oluşan öfkenin sözlü veya davranışsal olarak dışarıya aktarılmasıdır. Bu da öfkeden kaynaklı olarak ortaya çıkan stres ile başa çıkmak için uyumsuz bir yöntemdir. Öfkenin içe vurumu; bireyin gizleme yolunu seçerek veya öfkeyi kendi içinde tutarak var olan etkenlere karşı kullanılan diğer bir uyumsuz süreçtir. Öfke kontrolü ise bireysel tepkilerle öfkeyi ifade eden kontrol deneyimleridir (Apple, 2020). Sosyal ve kişisel problemlerin çoğunun temelinde düzgün bir ifade ile yorumlanamayan öfke olduğu söylenebilir.

Öfkenin tam olarak ifade edilebilmesi için öncelikle bu duygunun kabul edilmesi, sebeplerinin öğrenilmesi ve ne tür olduğunun anlaşılması gerekmektedir. Aynı zamanda net bir şekilde aktarılıp içselleştirilmesi lazımdır (Tuna 2012). Çünkü bu şekilde yaşanmayan yani sürekli bastırılan öfke, insanda hoş olmayan davranışlara meydan vermekte ve kin gibi duygulara neden olmaktadır (Öz, 2008).

Sala (1997) takım sporuyla uğraşan sporcuların engellenmeler karşısında benliğini korumak ve savunmak için saldırgan tepkiler göstermekte ve gergin ortamdan uzaklaşmak için çözümler aradığını belirtmektedir. Robazza ve arkadaşları (2006), gerek takım gerekse bireysel sporda olsun tüm sporcuların öfke düzeylerini tetikleyen en önemli unsurun rekabet olgusu olduğunu vurgulamaktadır. Bu araştırmada bireysel ve takım sporcularının sosyal medya tutumlarının sürekli öfke ve öfke ifade tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

2.MATERYAL METOT

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, mevcut durumu tespit etmek için yapılan bir amaçladığı için tarama modeli türlerinden biri olan ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmıştır. Bu modelde, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2015).

2.2. Araştırma Grubu ve Veri Toplama Araçları

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi 2019-2020 Eğitim döneminde eğitimine devam etmekte olan 286 katılımcıya araştırmacı tarafından geliştirilen, 6 sorudan oluşan demografik bilgi formu, Otrar ve Argın (2013) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Tutum Ölçeği (23 soru) ile Spielberg ve arkadaşları (1983) tarafından geliştirilen Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarz Ölçeği (34 soru) uygulanmıştır.

Araştırma öncesi Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunda 20.12.2019 tarihli ve 2019/470 karar sayılı izin alınmıştır. Örneklem hacmi için literatürde çeşitli pratik kurallar vardır. Bunlardan biri 'ölçek çalışmalarında örneklem hacmi her ölçek maddesinin minimum 5 katı olmalıdır'(Tavşancıl, 2014) önerisi dikkate alınmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi SPSS 21.0 V istatistik paket programında yapılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin normallik varsayımı kormogolov-smirnov testi ile değerlendirilmiştir (p>0,05 Verilere, Crosstabs dağılım ve One-Way Anova (Tukey) analizleri yapılmıştır.

3.BULGULAR

Tablo 1. Bölümlere göre tanımlayıcı bilgiler

		Antrenörlük Eğitimi	Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği	Spor Yöneticiliği	Toplam
Cinsiyet	Erkek	57	54	34	145
	Kadın	53	62	26	141
Yaş (yıl)	18-21	59	38	25	122
	22-25	43	70	32	145
	26-29	8	8	3	19
Sigara kullanımı	Evet	27	55	29	111
	Hayır	83	61	31	175
Alkol kullanımı	Evet	41	49	19	109
	Hayır	69	67	41	177
Toplam		110	116	60	286

Çalışmaya katılanların 145'i erkek (Antrenörlük Eğitimi 57, Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği 54, Spor yöneticiliği 34), 141'i ise kadın (Antrenörlük Eğitimi 53, Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği 62, Spor yöneticiliği 26) katılımcıdan oluşmaktadır. Yaş gruplarında ise 18-21 yaş 122, 22-25 yaş 145 ve 26-29 yaş grubunda ise 19 katılımcı katılmıştır. 111 katılımcı sigara kullanırken, 175 katılımcı ise sigara kullanmadığını belirtmiştir. Alkol kullanma durumuna göre ise, kullananların 109, kullanmayan ise 177 katılımcı olduğu belirtmiştir (Tablo 1).

Tablo 2. Cinsiyet ile Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı ve sosyal medya tutumlarının karşılaştırılması

			n.	X	S.S	p.
Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı	Öfke kontrol	Erkek	145	21,48	4,29	,637
		Kadın	141	21,71	4,05	
	Öfke içe vurum	Erkek	145	17,36	4,60	,545
		Kadın	141	17,70	4,98	
	Öfke dışı vurum	Erkek	145	17,72	4,53	,716
		Kadın	141	17,93	5,29	
Sürekli öfke	Erkek	145	23,10	6,39	,188	
	Kadın	141	22,06	6,83		
Sosyal medya tutum	Paylaşım ihtiyacı	Erkek	145	26,31	5,70	,173
		Kadın	141	27,28	6,25	
	Sosyal yetkinlik	Erkek	145	14,80	3,94	,111
		Kadın	141	14,05	4,01	
	Sosyal izolasyon	Erkek	145	14,12	4,91	,219
		Kadın	141	13,40	5,07	
Öğretmenlerle ilişki	Erkek	145	7,32	2,86	,077	
	Kadın	141	6,74	2,73		

Cinsiyet ile öfke ifade tarzları ve sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılmasında tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$; Tablo 2).

Tablo 3. Sigara kullanımı ile Öfke İfade Tarzı ve sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılması

			n.	X	S.S	p.
Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı	Öfke kontrol	Evet	111	21,27	4,55	,307
		Hayır	175	21,79	3,91	
	Öfke içe vurum	Evet	111	18,27	5,12	,037*
		Hayır	175	17,06	4,51	
	Öfke dışı vurum	Evet	111	19,24	4,93	<,001**
		Hayır	175	16,92	4,69	
Sürekli öfke	Evet	111	23,72	6,84	,021*	
	Hayır	175	21,87	6,40		
Sosyal medya tutumu	Paylaşım ihtiyacı	Evet	111	27,01	5,29	,618
		Hayır	175	26,65	6,40	
	Sosyal yetkinlik	Evet	111	14,56	3,90	,665
		Hayır	175	14,35	4,04	
	Sosyal izolasyon	Evet	111	13,95	4,81	,611
		Hayır	175	13,65	5,11	
Öğretmenlerle ilişki	Evet	111	7,17	2,87	,515	
	Hayır	175	6,95	2,77		

** $p<0,001$, * $p<0,05$

Sigara kullanımı ile öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke kontrolü alt boyutunda anlamlı farklılık görülmezken ($p>0,05$), öfke dışı vurum ($p<0,001$), sürekli öfke ($p=0,021$) ve öfke içe vurum ($p=0,037$) boyutlarda anlamlı farklılık görülmüştür. Sigara kullanımı ile sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılmasında tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$; Tablo 3).

Tablo 4. Bölüm ile öfke ifade tarzları ve sosyal medya tutumlarının karşılaştırılması

		n.	X	S.S	P	
Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı	Öfke kontrol	Antrenörlük Eğitimi ^a	110	20,38	3,56	<,001**
		Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği ^b	116	22,68	4,50	
		Spor Yöneticiliği ^{ab}	60	21,70	3,98	
		Toplam	286	21,59	4,17	
	Öfke iç vurum	Antrenörlük Eğitimi	110	16,82	4,00	,021*
		Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği	116	18,47	4,79	
		Spor Yöneticiliği	60	17,00	5,79	
		Toplam	286	17,53	4,79	
	Öfke dışı vurum	Antrenörlük Eğitimi	110	18,02	4,44	,863
		Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği	116	17,67	5,17	
		Spor Yöneticiliği	60	17,75	5,28	
		Toplam	286	17,82	4,91	
Sürekli öfke	Antrenörlük Eğitimi	110	21,88	5,91	,05*	
	Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği	116	23,73	6,85		
	Spor Yöneticiliği	60	21,67	7,17		
	Toplam	286	22,59	6,62		
Sosyal medya tutum	Paylaşım ihtiyacı	Antrenörlük Eğitimi	110	26,46	5,78	,770
		Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği	116	26,97	5,49	
		Spor Yöneticiliği	60	27,03	7,24	
		Toplam	286	26,79	5,99	
	Sosyal yetkinlik	Antrenörlük Eğitimi	110	14,11	3,96	,520
		Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği	116	14,72	3,97	
		Spor Yöneticiliği	60	14,47	4,07	
		Toplam	286	14,43	3,98	
	Sosyal izolasyon	Antrenörlük Eğitimi	110	13,74	5,06	,151
		Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği	116	14,31	5,29	
		Spor Yöneticiliği	60	12,77	4,12	
		Toplam	286	13,77	4,99	
Öğretmenlerle ilişki	Antrenörlük Eğitimi ^a	110	6,65	2,65	,064	
	Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği ^{ab}	116	7,06	2,83		
	Spor Yöneticiliği ^b	60	7,70	2,97		
	Toplam	286	7,03	2,81		

** p<0,001, * p<0,05

Bölüm ile öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke kontrolü (p<0,001), öfke iç alt boyutu ve sürekli öfke alt boyutlarında anlamlı farklılık görülürken (p<0,05), öfke dışı alt boyutunda anlamlı farklılık hesaplanmamıştır (p>0,05). Öfke kontrol alt boyutunda beden eğitim ve spor öğretmenleri ile Antrenörlük Eğitimi bölümleri arasında farklılık olduğu görülmüştür. Bölümlerin sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılmasında tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>0,05; Tablo 4).

Tablo 5. Alkol kullanımı ile Öfke İfade Tarzı ve sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılması

			n.	X	S.S	p.
Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı	Öfke kontrol	Evet	109	20,83	4,37	,016*
		Hayır	177	22,06	3,98	
	Öfke içe vurum	Evet	109	18,50	4,79	,007*
		Hayır	177	16,93	4,70	
	Öfke dışı vurum	Evet	109	19,07	5,03	,001**
		Hayır	177	17,05	4,69	
	Sürekli öfke	Evet	109	23,91	6,35	,008*
		Hayır	177	21,77	6,67	
Sosyal Medya Tutum	Paylaşım ihtiyacı	Evet	109	26,50	5,32	,520
		Hayır	177	26,97	6,37	
	Sosyal yetkinlik	Evet	109	14,71	4,19	,358
		Hayır	177	14,26	3,85	
	Sosyal izolasyon	Evet	109	13,46	4,89	,415
		Hayır	177	13,95	5,06	
	Öğretmenlerle ilişki	Evet	109	6,96	2,79	,736
		Hayır	177	7,08	2,83	

** p<0,001, * p<0,05

Alkol kullanımı ile öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke kontrol (p<0,016), öfke içe vurum (p<0,007), öfke dışı vurum (p<0,001) ve sürekli öfke (p<0,05) alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu hesaplanmıştır. Sosyal medya tutum alt boyutlarında karşılaştırılmasında ise tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık hesaplanmamıştır (p>0,05;Tablo 5).

Tablo 6. Spor yapma durumu ile Öfke İfade Tarzı ve sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılması

			n.	X	S.S	p.
Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı	Öfke kontrol	Evet	182	20,68	4,02	<,001**
		Hayır	104	23,18	3,96	
	Öfke içe vurum	Evet	182	16,83	4,15	,001**
		Hayır	104	18,75	5,55	
	Öfke dışı vurum	Evet	182	17,59	4,49	,288
		Hayır	104	18,23	5,57	
	Sürekli öfke	Evet	182	22,44	6,26	,618
		Hayır	104	22,85	7,23	
Sosyal medya tutum	Paylaşım ihtiyacı	Evet	182	26,45	5,95	,202
		Hayır	104	27,38	6,04	
	Sosyal yetkinlik	Evet	182	14,42	4,03	,969
		Hayır	104	14,44	3,92	
	Sosyal izolasyon	Evet	182	13,96	5,08	,395
		Hayır	104	13,43	4,84	
	Öğretmenlerle ilişki	Evet	182	7,08	2,80	,739
		Hayır	104	6,96	2,84	

** p<0,001, * p<0,05

Spor yapma durumu ve öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke kontrol (p<0,001) ve öfke içe vurum (p=0,001)alt boyutlarında anlamlı farklılık hesaplanırken, öfke dışı vurum ve sürekli öfke alt boyutlarında ise anlamlı farklılık hesaplanmamıştır (p>0,05). Spor yapma durumu ile sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılmasında tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık hesaplanmamıştır (p>0,05; Tablo 6).

4.TARTIŞMA

Cinsiyet ile öfke ifade tarzları ve sosyal medya tutum alt boyutlarının karşılaştırılmasında tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık hesaplanmamıştır.

Yapılan çalışmalarda cinsiyetin sürekli öfke ve öfke ifade tarzlarına etkisinin olmadığı (Danışık, 2005;Gök, 2009; Tanış, 2014; Gözen, 2017; Çebi, 2019) çalışmaların olduğu gibi erkeklerin sürekli öfke ve öfke

ifade tarzlarında yüksek olduğu (Buntanie ve Costenbader, 1997; Kuruoğlu, 2009; Tambağ ve Öz, 2005; Yarcheski ve ark., 2002) çalışmalarda bulunmaktadır. Literatürde kadınların iç öfke alt boyutunda, erkeklerin dışa yönelik öfkeye sahip oldukları belirlenmiştir (Bostancı ve ark 2006; Bedel 2011; Karaca ve Oksay; 2011; Altuntaş 2012; İlhan, 2014; Karababa ve Dilmaç 2015).

Sosyal medya tutumunun cinsiyete göre benzer sonuçların alındığı çalışmalar (Atalay, 2014; Argın, 2013; Ökte, 2014; Aksak, 2017; Otrar ve Argın, 2014) olduğu gibi, cinsiyetin sosyal medya tutumunu etkilediği çalışmalarda (Kaymak, 2012; Alican ve Saban, 2013; Ök, 2013; Tektaş, 2014; Yabancı, 2019) bulunmaktadır.

Spor bölümü öğrencileri genel olarak spor ile iç içe oldukları ve benzer eğitim modüllerinden faydalandıkları, spor ile de devam eden faaliyet aşamalarında öfke düzeylerini ve sosyal medya tutumlarını disipline edebilecekleri düşünülmektedir.

Bölüm ile öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke kontrolü ($p < 0,001$), öfke iç alt boyutu ve sürekli öfke alt boyutlarında anlamlı farklılık görülürken ($p < 0,05$), öfke dış alt boyutunda anlamlı farklılık hesaplanmamıştır ($p > 0,05$). Öfke kontrol alt boyutunda beden eğitim ve spor öğretmenleri ile Antrenörlük Eğitimi bölümleri arasında farklılık olduğu görülmüştür. Okunan Bölümün sosyal medya tutumuna etkisi bulunmamıştır ($p > 0,05$). Sosyal medya tutumu ile okunan bölüm arasında benzer sonuçların olduğu çalışmalar literatürde mevcuttur (Yabancı, 2019). Atalay (2014) ile Otrar ve Argın'ın (2014) araştırmalarına göre ise sosyal medya tutumunun okunan okul türüne göre değiştiğini ifade etmişlerdir. Bölüm ile sürekli öfke- öfke ifade tarzları arasında benzer sonuçların olduğu çalışmalar (Aslan, 2014; Gözen, 2017; Öpöz, 2017) olduğu gibi, olmadığı çalışmalarda (Çebi, 2019) bulunmaktadır.

Beden eğitim ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerinin pedagojik eğitim dersleri aldıkları için daha az öfkeli, antrenörlük eğitiminde okuyan öğrencilerin ise sürekli müsabaka ve performans aşamalarında sürekli iç içe oldukları için daha fazla öfke düzeylerine sahip oldukları düşünülmektedir.

Spor yapma durumu ve öfke ifade tarzlarının karşılaştırılmasında öfke kontrol ve öfke içe vurum alt boyutlarında ($p < 0,05$) anlamlı farklılık hesaplanırken, öfke dışa vurum ve sürekli öfke alt boyutlarında ise anlamlı farklılık hesaplanmamıştır ($p > 0,05$). Spor yapma durumunun sosyal medya tutumuna etkisi bulunmamıştır.

Spor yapmanın sürekli öfke- öfke ifade tarzlarına etkisinin olduğu bir çok çalışma bulunurken (Certel ve Bahadır, 2012; Karagün ve Çağlayan, 2014; Temel ve ark., 2015; Üzüm ve ark., 2016; Sezan, 2016) etkisinin olmadığı çalışmalarda (Öpöz, 2017) bulunmaktadır. Sporcular olumsuz düşünce ve öfkeyi rekabete dayalı olarak performanslarını yükseltmek için kullanmaktadır (Beedie ve ark., 2000; Tamir, 2009; Hannin, 2010; Robazza ve Bortoli, 2007). Ayrıca sporcular, kendi içlerindeki öfkeyi boşaltım aracı olarak sporu kullandıkları ve mevcut performanslarını arttırıcı etken olarak öfkelerini değerlendirdikleri düşünülmektedir.

Sigara kullanımının, öfke kontrolüne etkisi görülmezken ($p > 0,05$), sürekli öfke, iç öfke ve dış öfkeye etkisi görülmüştür ($p < 0,05$). Sigara kullanımının sosyal medya tutumuna etkisi bulunmamıştır ($p > 0,05$). Spor eğitimi alan spor bilimleri öğrencilerinin öfke kontrol düzeylerini sportif hayatlarının sonucu olarak düzenlediği ve iç disiplini sağladığı düşünülmektedir.

Elkin ve Karadağlı, (2016) sigara kullanımına göre öfke kontrolü boyutuna etkisini, Albayrak ve Kutlu (2019) ve Cihan ve Baykan (2018) ise sürekli öfke-öke tarzına etkisinin olmadığını bildirmiştir. Sigaranın öfkeyi yatıştırıcı etkisi uzun zamandan beridir bilinmektedir (Warburton, 1992).

Alkol kullanımının sürekli öfke-öfke ifade tarzlarına etkisinin olduğu görülürken, sosyal medya tutumuna etkisi görülmemiştir. Elkin ve Karadağlı, (2016) Alkol kullanımının öfke dışa vurumu ve sürekli öfkeye, Albayrak ve Kutlu (2019) ise öfke dışa vurum düzeyine etkisini belirlemiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; spor bilimleri öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada; cinsiyet değişkenine göre sürekli öfke-öfke ifade tarzı ve sosyal medya tutumunun değişmediği sonucuna varılmıştır. Okudukları bölüm, sigara ve alkol kullanımının sürekli öfke-öfke ifade tarzlarına etkisi bulunurken, sosyal medya tutumuna etkisi görülmemiştir. Spor yapmanın öfke kontrol ve öfke içe vuruma etki ettiği görülürken, sosyal medya tutumuna etkisi görülmemiştir.

Çalışmamıza öneri olarak ise; öfke kontrolü ve öfke içe vurmanın kontrolü için özellikle sporda aktif olmayan gençlere spor yapmaları önerilir. Spor bilimleri öğrencilerine sürekli öfke-öfke kontrol düzeylerinin kontrolü için eğitimler verilmesi önerilir.

KAYNAKÇA

- Aksak, M. (2017). *Farklı lise türlerine devam eden lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Gaziosmanpaşa ilçesi örneği)*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Albayrak, B., Kutlu, Y. (2009). Ergenlerde öfke ifade tarzı ve ilişkili faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2 (3), 57-69.
- Alican, C, Saban, A. (2013). Ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(35), 1-14.
- Altuntaş, G. (2012). *Boşanmış ebeveynler ile boşanmamış ebeveynlerin lise birinci, ikinci, üçüncü sınıflarında okuyan çocuklarının sürekli öfke ve öfke ifade tarzı, benlik saygısı ve anksiyete düzeylerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Apple Incorporation. *VoiceOver for IOS. Let Our Voice be Your Guide*. www.apple.com. Accessed http://www.apple.com/accessibility/ios/voiceover/. 10.01.2020.
- Arnett, JJ. (1995). Adolescents' uses of media for self- socialization. *Journal of Youth and Adolescence*, 24, 519-533.
- Argın, FS. (2013). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. (Çekmeköy örneği)*. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aslan, H. (2014). *Öfke düzeyi ile örgütsel bağlılık düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Atalay, R. (2014). *Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişki (Bahçelievler ilçesi örneği)*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bedel, A. (2011). *Kişiler arası sorun çözme beceri eğitiminin ergenlerin sürekli öfke ve öfke ifade tarzlarına etkisinin incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi,
- Beedie, CJ., Terry, PC. ve Lane, A. M. (2000). The profile mood states and and athletic 118 performance: two meta analyses. *Journal Applied Sport Psychology*, 12,49-68.
- Bostancı, M. (2010) *Sosyal medyanın gelişimi ve İletişim Fakültesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları*. Yüksek lisans tezi, Kayseri Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Buntaine, RL., Costenbader, V. K. (1997). Self-reported differences in the experience and expression of anger between girls and boys. *Sex Roles*, 36, 625-637.
- Certel, Z. ve Bahadır, Z. (2012). Takım sporu yapan sporcularda benlik saygısı ve sürekli öfke ve öfke ifade tarz ilişkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, Cilt 14, Sayı 2, ss.157-164.
- Cihan, BB., Baykan E. (2018). Y ve z nesil teakwondocuların sürekli öfke düzeylerinin saptanması ve ilişkili faktörlerin incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(26), 267-280.
- Çebi, EH. (2019). *Orta öğretim kurumlarında görev yapan beden eğitimi ve okul öncesi öğretmenlerinin öfke düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü.
- Das, B., Sahoo, JS. (2011) Social networking sites-A critical analysis of its impact on personal and social life. *International Journal of Business and Social Science* Cilt 2, Sayı 14, ss.222-228.
- Danışık, N. D. (2005). *Ergenlerin sürekli öfke ve öfke ifade tarzları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dematteo, D., Marczyk, G., Pich, M. (2007). A National Survey Of State Legislation Defining Mental Retardation: Implications For Policy And Practice After Atkins. *Behavioral Sciences & The Law*, 25(6),781-802.
- Elkin, N., Karadağlı, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Öfke İfade Tarzı ve İlişkili Faktörler. *Anatol Clin*. 21(1),64-71.
- Gök, M. (2009) *Aile içi şiddet ve öfke ifade tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gözen, İ. (2017). *Özel yetenek sınavı ile öğrenci alan fakültelerdeki öğrencilerin öfke ifade tarzları*. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Hanin, YL. (2010). *Coping with anxiety in sport. (In Nicholls A.R. (Eds) Coping in sport: Theory, methods and related constructs*. Hauppauge, New York, USA; Nova Science Publishers. ss.159-175.
- İlhan, H. K. (2014). *Hemşirelerin çalışma ortamında öfke düzeyi ve öfke ifade tarzları*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü.
- İşbulan, O. (2011). Opinions of university graduates about social networks according to their personal characteristics. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(2), 184-189.
- Karababa, A., Dilmaç, B. (2015). Ergenlerde insani değerlerin sürekli öfke ve öfke ifade biçimlerini yordamadaki rolü. *Elementary Education Online*, 14(3), 1149- 1158.
- Karaca S, Şahin AO, (2011). Görme engelli ergenlerin öfke düzeyi ve öfke ifade tarzlarının incelenmesi. *Yeni Symposium*, ss.49: 195.
- Karagün, E., Çağlayan, Ç. (2014). Sporcuların Şiddete Maruz Kalma Durumları ile Öfke Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *KOSBED*, 28, 113-127.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (28.baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaymak, G. (2012). *Sanal topluluklardaki sosyal ağlarda sosyalleşme ve güven sorunsalı (Ereğli örneği)*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kim, W., Jeong, OR., Lee, S. W. (2010). On social web sites. *Information Systems*, 35(2), 215-236.
- Kuruoğlu, D. S. (2009). *Üniversite öğrencilerinin sürekli öfke düzeyleri, öfke ifade tarzları ile obsesif kompulsif semptomları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Pelling, EL., White, K. M. (2009). The theory of planned behavior applied to Young people's use of social networking web sites. *CyberPsychology & Behavior*, 12(6), 755-759.
- Robazza, C., Bertollo, M. ve Bertoli, L. (2006). Frequency and direction of competitive anger in contact sports. *Journal Sports and Medicine Physical Fitness*, 46 (3), 501- 508.
- Robazza, C., ve Bertoli, L. (2007). Perceived impact of anger and anxiety on sporting performance in rugby players. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(6), 875-896.
- Ryan, T., Xenos, S. (2011). Who uses Facebook? An investigation into the relationship between the big five, shyness, narcissism, loneliness, and Facebook usage. *Computers in Human Behavior* 27(5),1658-1664.
- Rivera, JA., Fried, LP., Weiss, CO. (2008). At the tipping point: predicting severe mobility difficulty in vulnerable older women. *J Am Geriatr Soc.* 56(8), 1417-1423.
- Sala, G. (1997). *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi öğrencilerinin öfke ifade etme biçimlerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Sheldon, P. (2012). Profiling the non-users: Examination of life-position indicators, sensation seeking, shyness, and loneliness among users and non-users of social network sites. *Computers in Human Behavior*, 28, 1960-1965. doi:10.1016/j.chb.2012.05.016
- Spielberger, CD., Jacobs, G., Russell, S., Crane, R. (1983). Assessment of anger: The state trait anger scale. *Advances in personality assessment, Hillsdale NJ:LEA 2*, 159-187
- Sezan T. (2016). *Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin öfke ifade tarzları*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- Otrar, M. ve Arın, FS. (2013). Öğrencilerin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. 7. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda (ICITS)*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi.
- Otrar, M., Arın, F. (2014). Ergenlerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının çok boyutlu incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 5(10), 3-22.
- Ök, F. (2013). *Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları*. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ökte, A. (2014). *Öğrencilerin zorbalık eğilimleri ile sosyal medyaya yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sancaktepe örneği)*. Yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öpöz, T. (2017). *Spor veya sanatla uğraşan ergenlerin duygu düzenleme becerileri, sosyal kaygı ve öfke düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Klinik Psikoloji) Anabilim Dalı.
- Öz, SF. (2008). *Öfke yönetimi eğitiminin ergenlerde öfke ile başa çıkma ve iletişim becerilerine etkisi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Üzüm, H., Orhan, M., Karlı, Ü., Duş, MK., Yerlikaya, G. ve Gökğöz, H. (2016). Spor yapan ve yapmayan bireylerin öfke kontrol tarzlarının incelenmesi, *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 453-469.
- Tambağ, H., Öz, F. (2005) Aileleri ile birlikte ve yetiştirme yurtlarında yaşayan ergenlerin öfke ifade etme biçimleri. *Kriz Dergisi*, 13, 11-21.
- Tamir, M. (2009). What do people want to feel and why? Pleasure and utility in emotion regulation. *Current Directions in Psychological Science*, 18, 101- 105.
- Tanış İT. (2014). *Yetişkinlerde bağlanma stilleri ve öfke tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tektaş, N. (2014). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanımlarına yönelik bir araştırma. *Tarih Okulu Dergisi*, 7 (17), 851-870.
- Temel, V., Akpınar, S., Birol, SŞ., Nas, K. ve Akpınar, Ö. (2015). Öğretmenlerin bazı değişkenler açısından öfke düzeylerinin ve tarzlarının Belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 40(8), 40.
- Tuna, D. (2012). *Çözüm odaklı kısa süreli yaklaşıma dayalı öfke kontrolü eğitim programının lise öğrencilerinin öfke kontrolü ve iletişim becerileri düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Wan, C. (2009). *Gratifications & loneliness as predictors of campus-sns web sites addiction & usage pattern among Chinese college students* (Master Thesis). Chinese University of Hong Kong, China. Retrieved from http://pg.com.cuhk.edu.hk/pgp_nm/projects/2009/Wan%20Sisi%20Candy.pdf web.
- Warburton, D. M. (1992). Smoking within reason. *Journal of Smoking Related Disorders*, 3, 55- 59.
- Yabancı, C. (2019). *Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile narsisizm ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Yarcheski A, Mahon EN, Yarcheski J. T. (2002). Anger in early adolescent boys and girls with health manifestations, *Nursing Research*, 51(4), 229-235.
- Yöndem ZD, Bıçak B. (2008). Öğretmen adaylarının öfke düzeyi ve öfke tarzları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2,1-15.